

ETNOGRAFIA POLSKA

XXIV

Zeszyt 1

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

~~OSRODEK BADAWCZY ETNOLOGICZNY~~

~~BIBLIOTERA~~ 0.43

ETNOGRAFIA POLSKA

XXIV

Zeszyt 1

WROCLAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1980

REDAKTOR: WITOLD DYNOWSKI

SEKRETARZ REDAKCJI: KRYSZYNA MAŁKOWSKA

CZŁONKOWIE RADY REDAKCYJNEJ: JÓZEF BURSZA,
MARIA BIERNACKA (PRZEWODNICZĄCY), MARIA FRANKOWSKA,
JADWIGA KLIMASZEWSKA, ANNA KUTRZEBA-POJNAROWA, WANDA PAPROCKA,
ZOFIA SZYFELBEJN-SOKOLEWICZOWA

Adres Redakcji: 00-140 Warszawa, Świerczewskiego 105

Okładkę projektował Edward Kostka

nr in. 0196

© Copyright by Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo. Wrocław 1980

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1980
Nakład: 700 egz. Objętość: ark. wyd. 26,50, ark. druk. 22,13 + 1 wkl.,
ark. A1 29. Papier powlek. kl. V, 80 g, 70 × 100. Oddano do skła-
dania 3 IX 1979. Podpisano do druku 24 III 1980. Druk ukończono
w kwietniu 1980. Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam. 1107/79.
T-18. Cena zł 55.—

Szanownemu Panu Profesorowi Witoldowi Dynowskiemu,
inicjatorowi i kierownikowi wieloletnich badań
etnograficznych w Mongolii — z okazji 50-lecia
pracy naukowej tom ten poświęcamy

Komitet Redakcyjny

SPIS TREŚCI

Międzynarodowe Sympozjum Mongolistyczne w Warszawie — program . . .	11
Witold Dynowski — Z przemówienia wygłoszonego na otwarciu Międzynarodowego Sympozjum Mongolistycznego w Warszawie pod hasłem „Tradycja we współczesnej kulturze Mongolskiej Republiki Ludowej” . . .	13
Walther Heissig — Reconstructing Old Mongolian Material Culture from Folk-poetry	19
Anatolii M. Khazanov — The Origin of the Genghiz Khan's State: an Anthropological Approach	29
Choi Lubsangjab — Milk in the Mongol Customs. Some Remarks on its Symbolic Significance	41
Andreas Róna-Tas — The Place of Agriculture in the Ethnography of the Mongols	45
Kurumi Sugita — Some Materials for the Study on Mongolian Women .	53
Siergiej Ju. Niekludow — Zаметки о мифологической и фольклорно-эпической символике у монгольских народов: символика золота	65
Erika Taube — Sowriemiennoje sostojanije tradicyonnych form byta i kultury cengielskich tuwincew	95
Gelegijn Cerenchand — K niektórym woprosam etniczeskogo razwitija w MNR	101
Stanisław Godziński — Sztuka mongolska	105
Iwona Kabzińska-Stawarz — Mongolskie widzenie świata i jego odbicie w grze <i>cagaan mod</i> (wybrane przykłady)	121
Streszczenie w j. angielskim	135
Streszczenie w j. rosyjskim	136
Zofia Sokolewicz — Funkcje kultury tradycyjnej we współczesnym społeczeństwie MRL	139
Streszczenie w j. angielskim	158
Streszczenie w j. rosyjskim	162
Sławoj Szynkiewicz — Współczesne zmiany terminologii pokrewieństwa u Mongołów	167
Streszczenie w j. angielskim	206
Streszczenie w j. rosyjskim	208
Lech Mróz, Jacek Olędzki — Wizerunek dobrego pasterza. Przyczynek do sposobów zajmowania przestrzeni przez pasterzy mongolskich . . .	211
Streszczenie w j. angielskim	278
Streszczenie w j. rosyjskim	280
Jerzy Sławomir Wasilewski — Podarować — znaleźć — zgubić — zbłądzić. Niektóre kategorie języka symbolicznego związane z opozycją życie — śmierć	283
Streszczenie w j. angielskim	298
Streszczenie w j. rosyjskim	301

Alicja Jaworska, Jadwiga Karkucińska-Chorażuk — Mongolskie prawo spadkowe — wprowadzenie i tłumaczenie z oryginału . . .	305
--	-----

KRONIKA

Margaret Mead 1901-1978 — Zofia Sokolewicz	319
Roger Caillois 1913-1978 — Zofia Sokolewicz	320
O projekcie syntetycznego opracowania architektury ludowej na obszarze karpacko-bałkańskim — Maria Gładyszowa	321

RECENZJE

Szagdaryn Bira, Mongolskaja istoriografija, XIII-XVII ww., Moskwa 1978 — Iwona Kabzińska-Stawarz	325
Natalja L. Żukowskaja, Lamaizm i rannije formy religii, Moskwa 1977 — Stawoj Szynkiewicz	328
Inessa I. Lomakina, Ulan-Bator, Leningrad 1977 — Iwona Kabzińska-Stawarz .	332
Josef Kolmaš, The Iconography of the Derge Kanjur and Tanjur, New Delhi 1978 — Jiři Šima	333
Siemja i siemlejnyje obriady u narodow Sriedniej Azii i Kazachstana, Moskwa 1978 — Stawoj Szynkiewicz	335
Gawriil W. Ksenofontow, Ellejada. Materialy po mifologii i legendarnoj istorii jakutow, Moskwa 1977 — Stawoj Szynkiewicz	339
Martti Grönfors, Blood Feuding among Finnish Gypsies, Helsinki 1977 — Renata Hryń	342
Eugeniusz Rzewuski, Azania zamani, Warszawa 1978 — Wiesława Wasilewska	348
Włodzimierz Pawluczuk, Zywiol i forma, Warszawa 1978 — Ewa Ozminkowska	351

СОДЕРЖАНИЕ

Международный монголоведческий симпозиум в Варшаве — программа	11
Витольд Дыновски — Из речи при открытии Международного монголоведческого симпозиума в Варшаве с тематикой „Традиция в современной культуре Монгольской Народной Республики”	13
Вальтер Хейссиг — Реконструкция древней монгольской культуры на основе народной поэзии	19
Анатолий М. Хазанов — Начало государства Чингизхана: антропологический подход	29
Чой Лубсангджаб — Молоко в монгольских обычаях. Замечания по его символическому значению	41
Андреас Рона Таш — Место сельского хозяйства в этнографии монголов	45
Куруми Сугита — Материалы к исследованиям, касающимся монгольской женщины	53
Сергей Ю. Неклюдов — Заметки о мифологической и фольклорно-эпической символике у монгольских народов: символика золота	65
Эрика Таубе — Современное состояние традиционных форм быта и культуры ценгельских тувинцев	95
Гелегийн Церенханд — К некоторым вопросам этнического развития в МНР	101
Станислав Годзиньски — Монгольское искусство	105
Ивона Кабзиньска-Ставаж — Монгольское мироощущение и его отражение в игре цагаан мод	121
Резюме на английском языке	135
Резюме на русском языке	136
София Соколевич — Функции традиционной культуры в современном обществе МНР	139
Резюме на английском языке	158
Резюме на русском языке	162
Славой Шинкевич — Современные изменения в терминологии родства у монголов	167
Резюме на английском языке	206
Резюме на русском языке	208
Лех Мруз, Яцек Олендзки — Образ хорошего скотовода. К вопросу о способах занятия пространства монгольскими скотоводами	211
Резюме на английском языке	278
Резюме на русском языке	280
Ежи Славомир Василевски — Подарить — найти — потерять — заблудиться. Некоторые категории символического языка, связанные с противоположностью жизнь — смерть	283
Резюме на английском языке	298
Резюме на русском языке	301
Алиция Яворска, Ядвига Каркуциньска - Хоронжук — Монгольское наследственное право — введение и перевод подлинника	305

ХРОНИКА

Маргарет Мид 1901-1978 — <i>София Соколевич</i>	319
Роже Калуа 1913-1978 — <i>София Соколевич</i>	320
О проекте синтетической разработки народного зодчества на карпатско-балканской территории — <i>Мария Гладыш</i>	321

РЕЦЕНЗИИ

Шагдарын Бира, Монгольская историография, XIII-XVII вв., Москва 1978 — <i>Ивона Кабзиньска - Ставаж</i>	325
Наталья Л. Жуковская, Ламанизм и ранние формы религии, Москва 1977 — <i>Славой Шинкевич</i>	328
Инесса И. Ломакина, Улан-Батор, Ленинград 1977 — <i>Ивона Кабзиньска - Ставаж</i>	332
Йосеф Кольмас, Иконография Держ Канджур и Танджур, Нью Дели 1978 — <i>Ири Сима</i>	333
Семья и семейные обряды у народов Средней Азии и Казахстана, Москва 1978 — <i>Славой Шинкевич</i>	335
Гаврил В. Ксенофонт, Эллеяда. Материалы по мифологии и легендарной истории якутов, Москва 1977 — <i>Славой Шинкевич</i>	339
Мартти Грюнфорс, Кровная месть среди финских цыган, Хельсинки 1977 — <i>Рената Хрынь</i>	342
Эугениуш Жевуски, Азания замани, Варшава 1978 — <i>Веслава Василевска</i>	348
Влодзимеж Павлючук, Стихия и форма, Варшава 1978 — <i>Эва Озьминковска</i>	351

CONTENTS

International Mongolian Symposium in Warsaw — program	11
Witold Dynowski — From the speech held at the opening of the International Mongolian Symposium in Warsaw under the motto: „Tradition in Present-Day Culture of the Mongolian People's Republic”	13
Walther Heissig — Reconstructing Old Mongolian Material Culture from Folk-Poetry	19
Anatolii M. Khazanov — The Origin of the Genghiz Khan's State: an Anthropological Approach	29
Choi Lubsangjab — Milk in the Mongol Customs. Some Remarks on its Symbolic Significance	41
Andreas Róna-Tas — The Place of Agriculture in the Ethnography of the Mongols	45
Kurumi Sugita — Some Materials for the Study on Mongolian Women	53
Siergiej Ju. Niekludov — Remarks concerning the mythological and folklore-epic symbolic among Mongolian people: the symbolic of gold	65
Erika Taube — The contemporary position of traditional forms of life and culture of Cengel Tuwins	95
Gelegijn Cerenchand — Selected problems of ethnic dynamics in the Mongolian People's Republic	101
Stanisław Godziński — Mongolian Art	105
Iwona Kabzińska-Stawarz — The Mongolian View of the World and its Reflection in the Tsagaan mod Game	121
Summary in English	135
Summary in Russian	136
Zofia Sokolewicz — The Function of Traditional Culture in the Present-Day Mongolian Society	139
Summary in English	158
Summary in Russian	162
Sławoj Szynkiewicz — Contemporary Changes in the Mongolian Kinship Terminology	167
Summary in English	206
Summary in Russian	208
Lech Mróz, Jacek Ołędzki — The Image of a Good Herdsman. A contribution to methods of space occupation by Mongolian herdsmen	211
Summary in English	278
Summary in Russian	280
Jerzy Sławomir Wasilewski — Giving — Finding — Loosing — Blundering. Some categories of the symbolic language connected with the opposition Life versus Death	283
Summary in English	298
Summary in Russian	301

CHRONICLE

Alicja Jaworska, Jadwiga Karkucińska-Chorażuk — The Mongolian Inheritance Law — Introduction and translation of the original	305
Margaret Mead 1901-1978 — <i>Zofia Sokolewicz</i>	319
Roger Caillois 1913-1978 — <i>Zofia Sokolewicz</i>	320
About the project of a synthetic elaboration of folk architecture in the Carpathian-Balkan area — <i>Maria Gładyszowa</i>	321

REVIEWS

Szagdaryn Bira, <i>Mongolskaja istoriografija, XIII-XVII centuries, Moscow 1978</i> — <i>Iwona Kabzińska-Stawarz</i>	325
Natalja L. Żukowskaja, <i>Lamaizm i rannie formy religii, Moscow 1977</i> — <i>Stawoj Szynkiewicz</i>	328
Inessa I. Lomakina, <i>Ułan-Bator, Leningrad 1977</i> — <i>Iwona Kabzińska-Stawarz</i>	
Josef Kolmas, <i>The Iconography of the Derge Kanjur and Tanjur, New Delhi 1978</i> — <i>Jiří Šima</i>	332
<i>Semiya i semeynye obriady u narodov Sredney Azii i Kazachstana, Moscow 1978</i> — <i>Stawoj Szynkiewicz</i>	333
Gavrill V. Ksenofontov, <i>Elleiada. Materiały po mifologii i legendarnoy istorii yakutov, Moscow 1977</i> — <i>Stawoj Szynkiewicz</i>	335
Martti Grönfors, <i>Blood Feuding among Finnish Gypsies, Helsinki 1977</i> — <i>Renata Hryń</i>	339
Eugeniusz Rzewuski, <i>Azania Zamani, Warsaw 1978</i> — <i>Wiesława Wasilewska</i>	342
Włodzimierz Pawluczuk, <i>The Element and the Form, Warsaw 1978</i> — <i>Ewa Oźminkowska</i>	348
	351